

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મેસર્સ ગ્રૂપ કિમિક ટ્યુનિશિયન એસએ

વિરુદ્ધ

સાઉથર્ન પેટ્રોકેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કોર્પોરેશન લિમીટેડ

૨૪ મે, ૨૦૦૬

[આર. વી. રવીન્દ્રન, જે.]

મધ્યસ્થી અને સમાધાન કાયદો, ૧૯૯૬:

કલમ ૨ (બી) અને ૭ (૫)-સંદર્ભ દ્વારા આબિટ્રેશન કરારનો

સમાવેશ-એફ. એ. આઈ. ના આબિટ્રેશન કલમ ૧૫ને આધિન ખરીદીના આદેશો-

ખરીદનાર દ્વારા હસ્તાક્ષરિત અને સપ્લાયર દ્વારા હસ્તાક્ષરિત કાઉન્ટર-ખરીદના આદેશો પક્ષો વચ્ચેના કરાર છે અને તેઓ એફ. એ. આઈ. ની શરતોને આધિન છે જેમાં આબિટ્રેશન કલમ હોય છે, આ કેસ કાયદાની કલમ ૭ (૫) હેઠળ આવે છે અને એફ. એ. આઈ. શરતોની કલમ ૧૫ મુજબ પક્ષો વચ્ચે આબિટ્રેશન કરાર હોય છે-ફર્ટિલાઇઝર એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા શરતો અને શરતો (એફ. એ. આઈ.)-કલમ ૧૫-સ્ટેટનું અર્થઘટન સમાવેશ-સંદર્ભ દ્વારા સમાવેશ.

કલમ ૧૦ અને ૧૧ (૪)-આબિટ્રેટલ ટ્રિબ્યુનલમાં આબિટ્રેટરની નિમણૂક માટેની અરજી-આબિટ્રેટરની સંખ્યા-બે આબિટ્રેટરને વિવાદના સંદર્ભ માટે અને તેમના દ્વારા અમ્પાયરની નિમણૂક માટે સંમત ન થવા પર જોગવાઈ કરતી આબિટ્રેશન કલમ-કલમ ૧૦ ને ધ્યાનમાં રાખીને, આબિટ્રેટલ ટ્રિબ્યુનલમાં ત્રણ આબિટ્રેટર (બંને પક્ષોમાંથી દરેક દ્વારા એકની નિમણૂક કરવામાં આવશે અને પ્રિસાઇડિંગ આબિટ્રેટર) નો સમાવેશ થશે-કોર્ટ જે દરેક પક્ષ દ્વારા નિમણૂક કરાયેલ એક પ્રિસાઇડિંગ આબિટ્રેટર અને વધુ બે આબિટ્રેટરની નિમણૂક કરીને આબિટ્રેટલ ટ્રિબ્યુનલની રચના કરે છે.

મધ્યસ્થતા:

મર્યાદા-આયોજિત, એક એવો મુદ્દો છે જેનો નિર્ણય મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કરી શકાય છે.

એસ્ટોપેલ-વિદેશી અદાલતમાં પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ આર્બિટ્રેશન કરાર ન હોવાનું વલણ ધરાવતો અરજદાર-તે અદાલત અરજી સ્વીકારતી નથી અને અધિકારક્ષેત્રના અભાવને કારણે દાવાને નકારી કાઢે છે-અરજદાર હવે પક્ષો વચ્ચે આર્બિટ્રેશન કરાર અસ્તિત્વમાં છે તેના આધારે આગળ વધે છે-જો કોઈ પક્ષ ભૂલ અથવા કાયદાની ખોટી સમજણને કારણે કોઈ ચોક્કસ વલણ લે છે (એટલે કે, કોઈ આર્બિટ્રેશન કરાર નથી) તો તેને પછીથી તેનું વલણ બદલવા માટે પ્રતિબંધિત કરવામાં આવતો નથી અથવા આર્બિટ્રેશન મેળવવા માટે તેને રોકવામાં આવતો નથી.

યુ. પી. રાજકીય નિર્માણ નિગમ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઈન્દોર (પી) લિમિટેડ, [૧૯૯૬] ૨ એસ. સી. સી. ૬૬૭ પર આધાર રાખ્યો હતો.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:આર્બિટ્રેશન પિટિશન નંબર ૪/૨૦૦૬.

મધ્યસ્થતા અને સમાધાન અધિનિયમની કલમ ૧૧ (જ) હેઠળ.

અપીલકર્તા વતી વકીલ સંજીવ સચદેવા.

પ્રતિવાદી વતી વકીલ કે. કે. મણિ.

કોર્ટનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો:

આદેશ

અરજદારે તેના દાવાઓના ચુકાદા અને પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદોના સમાધાન માટે મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલની નિમણૂક માટે આર્બિટ્રેશન એન્ડ કન્સીલીએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ (ટૂંકમાં 'ધ એક્ટ') ની કલમ ૧૧ (જ) હેઠળ આ અરજી દાખલ કરી છે.

૨. અરજદારે ટૂંકમાં જણાવ્યા મુજબ હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૨.૧. અરજદાર ટ્યુનિશિયાના કાયદા હેઠળ સ્થાપિત કંપની છે.પ્રતિવાદીએ ફોરફોરિક એસિડના વિવિધ જથ્થાના પુરવઠા માટે અરજદારને ૧૦/૧૧/૨૦૦૦,૧૭/૧૧/૨૦૦૦,૪/૧૨/૨૦૦૦,૨૦/૧૨/૨૦૦૦ અને ૧૩/૭/૨૦૦૧ ના ખરીદ ઓર્ડર આપ્યા હતા.દરેક ખરીદી ઓર્ડરમાં પુરવઠો પૂરો પાડવાનો જથ્થો, કિંમત, ચુકવણીની શરતો અને શિપમેન્ટની વિગતો નક્કી કરવામાં આવી હતી.તમામ ખરીદી ઓર્ડરમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અન્ય તમામ નિયમો અને શરતો એફ. એ. આઈ. ની શરતો (એટલે કે, "ઈર્ટિલાઈઝર એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા નિયમો અને શરતો ફોરફોરિક એસિડના વેચાણ અને ખરીદી માટે") અનુસાર છે.એફ. એ. આઈ. ની શરતોની કલમ ૧૫ આર્બિટ્રેશન દ્વારા વિવાદોના સમાધાન માટે પૂરી પાડવામાં આવી છે.

૨.૨. અરજદારે ખરીદીના આદેશોને અનુસરીને પુરવઠો પૂરો પાડ્યો હતો અને આવા પુરવઠો માટે ભરતિયું ઊભું કર્યું હતું.પ્રતિવાદી ઉપરોક્ત ખરીદી ઓર્ડર સામે પુરવઠાના સંદર્ભમાં યુ. એસ. \$ ૧,૫૦,૧૫,૮૧૩.૩૮ ની કુલ ભરતિયું રકમ ચૂકવવામાં નિષ્ફળ ગયો અને નાણાકીય મુશ્કેલીઓના આધારે ચુકવણી કરવા માટે સમય લંબાવવાની માંગ કરી.

૨.૩.આથી અરજદારે જોડનની અમ્માન કોર્ટમાં કેસ નંબર ૨૨૩/૨૦૦૨ માં બાકી રકમની વસૂલાત માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો.પ્રતિવાદીએ ઉપરોક્ત અદાલતના અધિકારક્ષેત્રનો વિરોધ કર્યો, પ્રથમ, એ આધાર પર કે જોડનની અદાલતો પાસે અધિકારક્ષેત્ર નથી અને બીજું, એ આધાર પર કે એફએઆઈની શરતોની કલમ ૧૫ મુજબ પક્ષો વચ્ચે મધ્યસ્થી કરાર હતો.પ્રથમ વખતની અમ્માન અદાલતે અધિકારક્ષેત્રના અભાવને આધારે ૨૦/૩/૨૦૦૩ પર અરજદારનો કેસ ફગાવી દીધો હતો.અરજદારે કેસ નંબર ૧૨૨૯/૨૦૦૩ માં અમ્માન કોર્ટ ઓફ અપીલ સમક્ષ તેને પડકાર્યો હતો, જેને ૨૫/૬/૨૦૦૩ પર પણ ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો.

૨.૪.અરજદારે ૨/૮/૨૦૦૪ તારીખની વૈધાનિક નોટિસ બહાર પાડીને વાર્ષિક ૭.૫ ટકાના વ્યાજ સાથે બાકી રકમની ચૂકવણી કરવાની માંગ કરી હતી.પ્રતિવાદીની ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળતા પર, અરજદારે મદ્રાસ હાઈકોર્ટની ફાઈલ પર કંપની પિટિશન નંબર ૨૭૬/૨૦૦૪ માં સમાપ્ત કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જે બાકી છે. અરજદારે તેના વકીલ દ્વારા એક નોટિસ પણ બહાર પાડી હતી જેમાં પ્રતિવાદીને જાણ કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદી દ્વારા બાકી રકમની ચુકવણી ન થવાને કારણે પક્ષો વચ્ચેના વિવાદો અને મતભેદોને એફ. એ. આઈ. ની શરતોની કલમ ૧૫ની શરતો અનુસાર મધ્યસ્થી દ્વારા ઉકેલવા પડશે અને ભારતની

સર્વોચ્ચ અદાલતના ભૂતપૂર્વ ન્યાયાધીશ ન્યાયમૂર્તિ ડી. પી. વાઘવાને તેના મધ્યસ્થી તરીકે નિયુક્ત કર્યા હતા અને પ્રતિવાદીને નોટિસ મળ્યાના ૩૦ દિવસની અંદર મધ્યસ્થી કલમની શરતોમાં તેના મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરવા હાકલ કરી હતી.અરજદારે પ્રતિવાદીને એવી પણ માહિતી આપી હતી કે જો પ્રતિવાદી તેનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જશે તો યોગ્ય કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવશે.તેમ છતાં, પ્રતિવાદીએ તેનું પાલન કર્યું ન હતું, જેના કારણે દાવાઓના ચુકાદા અને સમાધાન માટે મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલમાં બીજા મધ્યસ્થીની નિમણૂક માટે આ અરજી દાખલ કરવાની જરૂર પડી હતી.

૩. પ્રતિવાદીએ હાજરી દાખલ કરી અને નીચે આપેલા આધારો પર અરજીનો વિરોધ કરીને તેનો વળતો જવાબ દાખલ કર્યો છે:

(૧) અરજદાર, જોર્ડનની અદાલતો (અમ્માન કોર્ટ ઓફ ફર્સ્ટ ઇન્સ્ટન્સ અને અમ્માન કોર્ટ ઓફ અપીલ્સ) સમક્ષ નકારી કાઢ્યા પછી, પક્ષો વચ્ચે આર્બિટ્રેશન કરારનું અસ્તિત્વ, આ અરજીમાં દલીલ કરવાથી બાકાત છે, કે પક્ષો વચ્ચે આર્બિટ્રેશન કરાર છે, અથવા વિવાદોનું સમાધાન આર્બિટ્રેશન દ્વારા થવું જોઈએ.

(૨) અરજીનો દાવો સમય મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે કારણ કે દાવો કરવામાં આવેલી રકમ બિલ ઓફ લેડિંગ તારીખ ૧૯/૧૧/૨૦૦૦, ૨૮/૧૧/૨૦૦૦, ૧૦/૧૨/૨૦૦૦, ૨૨/૧૨/૨૦૦૦ અને ૧૩/૭/૨૦૦૧ મુજબ મોકલવામાં આવેલા માલના સંદર્ભમાં છે અને પ્રતિવાદીનો છેલ્લો પત્રવ્યવહાર ૧૭/૪/૨૦૦૨ પર હતો.

(૩) અરજદારની દલીલ કે એફ. એ. આઈ. ની શરતોની કલમ ૧૫ અનુસાર પક્ષો વચ્ચે મધ્યસ્થી કરાર છે તે માન્ય નથી.

ઉપરોક્ત દલીલ પર પૂર્વગ્રહ વિના, પ્રતિવાદીએ રજૂઆત કરી છે કે આ અદાલત આ નિષ્કર્ષ પર આવે છે કે બંધનકર્તા મધ્યસ્થતા કરાર છે, સુપ્રીમ કોર્ટના ભૂતપૂર્વ ન્યાયાધીશ શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એસ રત્નવેલ પાંડિયન, તેમણે મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલમાં તેના નામાંકિત તરીકે નામાંકિત કર્યા છે.

જ. પ્રતિવાદીએ એ હકીકત પર વિવાદ કર્યો નથી કે તેણે અરજદારને ફોરફોરિક એસિડના પુરવઠા માટે પાંચ ખરીદીના ઓર્ડર (ઉપર ઉલ્લેખિત) આપ્યા હતા, અથવા આ દરેક ખરીદીના ઓર્ડરમાં ખાસ કરીને "અન્ય તમામ નિયમો અને શરતો એફએઆઈની શરતો અનુસાર છે".તે પણ વિવાદિત નથી કે એફ. એ. આઈ.

ની શરતોની કલમ ૧૫ મધ્યસ્થી દ્વારા વિવાદોના સમાધાનની જોગવાઈ કરે છે
(નીચે તારવેલ):

"આ શરતો હેઠળ અથવા તેમાંથી ઉદ્ભવતા કોઈપણ પ્રશ્ન અથવા વિવાદની સ્થિતિમાં અથવા આ કારના સંબંધમાં અથવા તેનાથી સંબંધિત (કોઈ પણ બાબત (ઓ) કે જેના નિર્ણય માટે આ શરતોમાં વિશેષ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય), વિવાદની બાબત બે મધ્યસ્થીઓને મોકલવામાં આવશે, એક વિકેતા દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવશે અને એક ખરીદદારો દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવશે અથવા કહેવાતા મધ્યસ્થીઓ સંમત ન થાય તેવા કિસ્સામાં, પછી મધ્યસ્થીના સંદર્ભ અને નિર્ણય પર આગળ વધતા પહેલા મધ્યસ્થી દ્વારા લેખિતમાં નિયુક્ત કરવામાં આવતા અમ્પાયરને મોકલવામાં આવશે. તે અંતિમ અને નિર્ણાયક રહેશે અને ભારતીય મધ્યસ્થતા અને સમાધાન અધિનિયમ, ૧૯૯૬ની જોગવાઈઓ અને તેના પર કોઈપણ ફેરફાર અને તે હેઠળના નિયમો કાર્યવાહીને લાગુ પડતા હોવાનું માનવામાં આવશે.મધ્યસ્થીઓ અથવા કેસ મુજબ અમ્પાયરો પક્ષકારોની સંમતિ સાથે એવોર્ડને ચિહ્નિત કરવા માટે

સમય વધારવા માટે હકદાર રહેશે.મધ્યસ્થી/અમ્પાયર તર્કપૂર્ણ
એવોર્ડ આપશે.

મધ્યસ્થતાનું સ્થળ દિલ્લી હશે.

૫. તમામ ખરીદી ઓર્ડર પર પ્રતિવાદી વતી હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા
હતા અને ખરીદી ઓર્ડરની સ્વીકૃતિની નિશાનીમાં અરજદાર દ્વારા તેના પર પ્રતિ-
હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.હકીકતમાં, અમ્માન કોર્ટ ઓફ ફર્સ્ટ ઇન્સ્ટન્સમાં
દાખલ કરેલા તેના જવાબમાં, પ્રતિવાદીએ ખાસ દલીલ કરી હતી કે પક્ષો વચ્ચેના
આબિટ્રેશન કરારને ધ્યાનમાં રાખીને (એફ. એ. આઈ. ની શરતોની કલમ ૧૫
મુજબ), વિવાદનું સમાધાન આબિટ્રેશન દ્વારા કરવું પડશે અને તેથી, દાવો યોગ્ય ન
હતો.એ નોંધવું પણ નોંધપાત્ર છે કે આ કેસમાં દાખલ કરવામાં આવેલા વળતા
નિવેદનમાં, પ્રતિવાદીએ ન તો અરજદાર પર ૫ ખરીદીના આદેશો મૂકવાનો ઇનકાર
કર્યો છે અને ન તો એ હકીકતનો ઇનકાર કર્યો છે કે ખરીદીના તમામ આદેશો એફ.
એ. આઈ. ના નિયમો અને શરતોને આધિન મૂકવામાં આવ્યા હતા, જેમાં એફ. એ.
આઈ. ની શરતોની કલમ ૧૫નો સમાવેશ થાય છે, જે મધ્યસ્થતા માટે જોગવાઈ કરે
છે.બીજી બાજુ, પ્રતિવાદીની દલીલ એ છે કે અરજદાર જોર્ડનની અદાલત સમક્ષ
આબિટ્રેશન કરારને નકારી કાઢે છે, હવે દલીલ કરી શકતો નથી કે આબિટ્રેશન કરાર

છે.પ્રતિવાદી એ પણ દલીલ કરે છે કે અરજીમાંથી કોઈ પણ પત્રની ગેરહાજરીમાં ખાસ કરીને આર્બિટ્રેશનનો ઉલ્લેખ અથવા સંમતિ અને જોર્ડનિયન કોર્ટ સમક્ષ તેની દલીલોમાં આર્બિટ્રેશન કરારના અસ્તિત્વના અરજદારના અસ્વીકારને ધ્યાનમાં રાખીને, વિવાદોને આર્બિટ્રેશનમાં મોકલવા માટે પક્ષો વચ્ચે કોઈ સર્વસંમતિ નથી અને તેથી આર્બિટ્રેશનનો કોઈ સંદર્ભ હોઈ શકતો નથી.

૬. આર્બિટ્રેશન એગ્રીમેન્ટ છે કે નહીં તે કરારના દસ્તાવેજોના સંદર્ભમાં નક્કી કરવું પડશે અને વિવાદ ઊભો થયા પછી કોર્ટ સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલી કોઈપણ દલીલના સંદર્ભમાં નહીં.જો જોર્ડનની અદાલતો સમક્ષ દલીલો માટે સંદર્ભ સુસંગત હોત જો અરજી એ હતી કે પક્ષો વચ્ચે મધ્યસ્થી કરાર દાવો અને બચાવના નિવેદનના આદાનપ્રદાનમાં સમાયેલ છે જેમાં કરારનું અસ્તિત્વ એક પક્ષ દ્વારા આક્ષેપ કરવામાં આવે છે અને બીજા દ્વારા નકારવામાં આવતું નથી (કાયદાની કલમ ૭ (જ) (સી) હેઠળ વિચાર્યા મુજબ).તે ગમે તે હોય.કાયદાની કલમ ૨ (બી) 'આર્બિટ્રેશન એગ્રીમેન્ટ' ને કલમ ૭ (નીચે કાઢેલ) માં ઉલ્લેખિત કરાર તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે:

"૭.મધ્યસ્થી કરાર.— (૧) આ ભાગમાં, "આર્બિટ્રેશન એગ્રીમેન્ટ" નો અર્થ એ છે કે પક્ષકારો દ્વારા તમામ અથવા અમુક

વિવાદો કે જે ઉદ્ભવ્યા છે અથવા જે નિર્ધારિત કાનૂની સંબંધના સંદર્ભમાં તેમની વચ્ચે ઊભી થઈ શકે છે, પછી ભલે તે કરારબદ્ધ હોય કે ન હોય.

(૨) આર્બિટ્રેશન કરાર કરારમાં આર્બિટ્રેશન કલમના સ્વરૂપમાં અથવા અલગ કરારના સ્વરૂપમાં હોઈ શકે છે.

(૩) આર્બિટ્રેશન કરાર લેખિતમાં હોવો જોઈએ.

(૪) મધ્યસ્થી કરાર લેખિતમાં હોય છે જો તે તેમાં સમાયેલ હોય

(એ) પક્ષો દ્વારા હસ્તાક્ષરિત દસ્તાવેજ;

(બી) પત્રો, ટેલેક્સ, ટેલિગ્રામ અથવા ટેલિકોમ્યુનિકેશનના અન્ય માધ્યમોનું આદાનપ્રદાન જે કરારનો રેકૉર્ડ પ્રદાન કરે છે; અથવા

(સી) દાવા અને બચાવના નિવેદનોની આપ-લે જેમાં કરારના અસ્તિત્વનો આરોપ એક પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવે છે અને બીજા દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવે છે.

(પ) આર્બિટ્રેશન કલમ ધરાવતા દસ્તાવેજના કરારમાં સંદર્ભ એ આર્બિટ્રેશન કરારની રચના કરે છે જો કરાર લેખિતમાં હોય અને સંદર્ભ એ છે કે તે આર્બિટ્રેશન કલમને કરારનો ભાગ બનાવે છે.

૭. પ્રતિવાદી દ્વારા અરજદાર પર મૂકવામાં આવેલા ખરીદીના આદેશો એ પક્ષો વચ્ચેના કરાર છે અને તે એફ. એ. આઈ. ની શરતોને આધિન છે જેમાં આર્બિટ્રેશન કલમનો સમાવેશ થાય છે, કલમ ૭ ની પેટા-કલમ (પ) ખાસ કરીને પૂરી પાડે છે કે જ્યાં કરારમાં આર્બિટ્રેશન કલમ (આ કિસ્સામાં, ખરીદીના આદેશ) ધરાવતા દસ્તાવેજનો સંદર્ભ હોય (આ કિસ્સામાં, એફ. એ. આઈ. ની શરતો), તો આવા સંદર્ભમાં આર્બિટ્રેશન કરારની રચના થાય છે, જો કરાર લેખિતમાં હોય અને સંદર્ભ એ છે કે તે આર્બિટ્રેશન કલમને કરારનો એક ભાગ બનાવે છે. આ કેસ સંપૂર્ણપણે કાયદાની કલમ ૭ (પ) હેઠળ આવે છે અને એફએઆઈની શરતોની કલમ ૧૫ મુજબ પક્ષો વચ્ચે મધ્યસ્થી કરાર છે.

૮. પ્રતિવાદીએ આગળ દલીલ કરી હતી કે પુરવઠો માટેના ઈન્વોઈસેસમાં, એફએઆઈની શરતો અથવા આર્બિટ્રેશન કરારનો કોઈ સંદર્ભ નથી અને તેથી, વિવાદો મધ્યસ્થી નથી.ઉપર નોંધ્યા મુજબ, ખરીદીના ઓર્ડર એ કરાર છે.ભરતિયું એ એક દસ્તાવેજ છે જે કરાર હેઠળ કરવામાં આવેલા પુરવઠાના સંદર્ભમાં તૈયાર કરવામાં આવે છે.જ્યારે કરાર (ખરીદી હુકમ) સંદર્ભ દ્વારા આર્બિટ્રેશન કરારનો સમાવેશ કરે છે, ત્યારે ભરતિયુંમાં આર્બિટ્રેશન માટેની જોગવાઈ હોવી જરૂરી નથી.

૯. તે સાચું છે કે અરજદારે જોડનની અદાલત સમક્ષ દલીલ કરી હતી કે પક્ષો વચ્ચે કોઈ મધ્યસ્થી કરાર નથી.પરંતુ ઉપરોક્ત દલીલ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી અને અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો અધિકારક્ષેત્રના અભાવના આધારે ફગાવી દેવામાં આવ્યો છે.ત્યારબાદ, પ્રતિવાદીની દલીલોના સંદર્ભમાં આ બાબત પર પુનર્વિચાર કરવા અને કાનૂની સલાહ લેવા પર, અરજદાર હવે પક્ષકારો વચ્ચે મધ્યસ્થતા કરાર અસ્તિત્વમાં છે તેના આધારે આગળ વધ્યો છે.જો, ભૂલ અથવા કાયદાની ખોટી સમજણને કારણે, કોઈ પક્ષ કોઈ ચોક્કસ વલણ લે છે (એટલે કે, કોઈ મધ્યસ્થી કરાર નથી), તો તેને પછીથી તેનું વલણ બદલવા માટે પ્રતિબંધિત કરવામાં આવતો નથી અથવા મધ્યસ્થીની માંગણી કરવાથી બાકાત રાખવામાં આવતો નથી.(યુ. પી. રાજકીય નિર્માણ નિગમ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઈન્ડોર (પી) લિમિટેડ, [૧૯૯૬] ૨ એસ. સી. સી. ૬૬૭ જુઓ, જ્યાં અનામત

પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતી વખતે વિરોધ પર આધારિત વિવાદને નકારવામાં આવ્યો હતો).

૧૦. સમય મર્યાદાના સંદર્ભમાં, અરજદારે રજૂઆત કરી હતી કે સમયની વિનંતી કરતા પ્રતિવાદી દ્વારા લખાયેલા પત્રોની શ્રેણીમાં સમાવિષ્ટ સ્વીકૃતિઓ અને બેલેન્સશીટમાં સમાવિષ્ટ સ્વીકૃતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને જ્યાં આ રકમ 'બાકી અને બાકી' તરીકે દર્શાવવામાં આવી છે, ત્યારે અરજદારનો દાવો સમય મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત નથી.જો કે, આ પાસાની તપાસ કરવી બિનજરૂરી છે કારણ કે પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે વાજબી રીતે સ્વીકાર્યું હતું કે આ એક એવો પ્રશ્ન છે જેની મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તપાસ કરી શકાય છે, જો મધ્યસ્થીનો સંદર્ભ આપવામાં આવે તો.હવે તે સારી રીતે નક્કી થઈ ગયું છે કે મર્યાદા એ એક એવો મુદ્દો છે જેના પર આર્બિટ્રેશન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વિચાર કરી શકાય છે અને નિર્ણય લઈ શકાય છે.

૧૧. આગળનો પ્રશ્ન એ છે કે શું પ્રતિવાદીએ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલમાં તેના નોમિનીની નિમણૂક કરવાનો તેનો અધિકાર ગુમાવ્યો છે, કારણ કે તે અરજદારની ૩૦ દિવસની અંદર આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવાની માંગનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે.તે સ્પષ્ટ છે કે પ્રતિવાદીએ મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરી ન

હતી કારણ કે તે એક પ્રામાણિક છાપ હેઠળ હતી કે મધ્યસ્થી ન હોઈ શકે.વધુમાં તેની દલીલો પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના, તેણે તેના મધ્યસ્થીને નામાંકિત કર્યા છે.

૧૨. કાયદાની કલમ ૧૦માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે મધ્યસ્થીઓની સંખ્યા 'સરખી' નહીં હોય.આર્બિટ્રેશન કલમ એવી જોગવાઈ કરે છે કે વિવાદ બે મધ્યસ્થીઓને મોકલવામાં આવશે અને મધ્યસ્થીઓ સંમત ન થાય તો સંદર્ભમાં આગળ વધતા પહેલા મધ્યસ્થીઓ દ્વારા લેખિતમાં અમ્પાયરની નિમણૂક કરવામાં આવશે.કાયદાની કલમ ૧૦ ને ધ્યાનમાં રાખીને, મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલમાં ત્રણ મધ્યસ્થી (બંને પક્ષોમાંથી દરેક દ્વારા એકની નિમણૂક કરવામાં આવશે અને પીઠાસીન મધ્યસ્થી) નો સમાવેશ થશે.

૧૩. ઉપરોક્ત કારણોસર, આ અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને પ્રતિવાદી સામે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવા પર ચુકાદો આપવા અને પક્ષો વચ્ચેના વિવાદોનું સમાધાન કરવા માટે નીચેની મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલની રચના કરવામાં આવી છે:

(૧) શ્રી ન્યાયમૂર્તિ આર. સી. લાહોટી, ભારતના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય ન્યાયાધીશ, નોઈડા (યુ. પી.)-પીઠાસીન મધ્યસ્થી;

(૨) શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એસ. રત્નવલ પાંડિયન, સુપ્રીમ કોર્ટ,
ચેન્નાઈના ભૂતપૂર્વ ન્યાયાધીશ-પ્રતિવાદીના નામાંકિત;

(૩) શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ડી. પી. વાઘવા, સુપ્રીમ કોર્ટના ભૂતપૂર્વ
ન્યાયાધીશ, નવી દિલ્હી-અરજદારના નામાંકિત.

૧૪. રજિસ્ટ્રીને મધ્યસ્થી ટ્રિબ્યુનલની રચનાને ત્રણ મધ્યસ્થીઓને જણાવવાનો
નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે જેથી તેઓ સંદર્ભમાં પ્રવેશ કરી શકે અને આ બાબતનો
ઝડપથી નિર્ણય લઈ શકે.

આર. પી.

અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને
તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ
થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી
ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular
language is meant for the restricted use of the litigant to

understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.